

дуалізму і нігілізму.

Список посилань:

Lowith, W. (1964). *From Hegel to Nietzsche*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

Виндельбанд, В. (1995). *Избранное. Дух и история*. Москва: Юрист.

Рябов, П. (1996). *Проблема личности в философии классическо-го анархизма*: диссертация. Москва.

**Традиція християнства через призму «Антихриста»
Фрідріха Ніцше**

Карина Перепелиця

Національний університет «Киево-Могилянська академія»
(Київ)

«Цю книгу я писав не для загалу. Може, ніхто з моїх читачів ще й на світ не родився», – саме так починає «Антихриста» Ніцше (1993, с. 330). Дійсно, невідомість за життя, величезна популярність на початку ХХ ст., фальсифікація текстів та ідей, похмура тінь нацизму – і ось вчення маргінала, що творив «на межі», вже видається мейнстрімом.

Однією із найбільш провокаційних тем є, звісно ж, факт безумства філософа і питання про те, чи можна всерйоз сприймати його твори. Припущень стосовно фізичних патологій мислителя справді є безліч, проте варто розглядати хворобу як «метод», на основі якого можна дістатися глибин буття. Така концепція, запропонована Анрі Еленбергером, отримала назву «творча хвороба».

Парадоксальним також є той факт, що Ніцше народився в осередку протестантської реформації у родині ортодоксального лютеранського священика, вивчав теологію, проте «зажив слави» саме як завзятий критик християнства, який проголосив, що всі ходять до церкви, а Бог помер. «Бог – це основа всяких обмов «цьогобічного життя» і всіляких вигадок про

«потойбічне». У богові обожнили ніщо, жадання порожнечі проголосили священним» (Ніцше, 1993, с. 347). Християнська моральна гіпотеза виявилася формою влади ідеології особистостей з ослабленою вітальністю. Для Ніцше слова «Бог мертвий» означають: надчуттєвий світ позбувся своєї дієвої сили. Прийшов кінець метафізиці – для Ніцше це вся західна філософія, зрозуміла як платонізм (Хайдеггер, 2006, с. 18).

Однак Ніцше ставить собі за мету дослідити психологічний тип Спасителя. «Його можна розпізнати навіть у Євангеліях, хоча його євангельський образ уже вельми спотворений і покритий чужими рисами», – зазначає філософ (Ніцше, 1993, с. 361). Отож, перед Ніцше постають два образи Ісуса Христа: те, яким він був, і його інтерпретація, адже вся історія і трактування християнства спотворене, зокрема, Апостолом Павлом, який поширив брехню про «воскреслого Ісуса» й оголосив, що справжнє життя панує у потойбіччі.

Проте Ісус помер не для «спасіння людства», а щоб показати, як людям потрібно жити. Людству він полишив практику. Не смерть Ісуса важлива, а сам факт його народження, бо саме цей факт розмиває межу між Богом і людиною. Неправильно вважати, що Господь віддав сина як жертву за гріхи людства, адже сам Ісус відкидав поняття провини; немає прірви між людиною і Богом, є лише єдність між ними. Понад те, Бог Ісуса – не страшний недосяжний владика, а Отець, його ми відчуваємо в собі.

Отож, християнство – це непорозуміння, бо був лише один християнин – Ісус Христос, а справжнє християнство – це не віра, а вчинки, і насамперед – утримання від учинків, цілком відмінне буття. Історичний Ісус не уособлює ідею гріха, а навпаки, проповідує любов, відповідно «Син – зародження просвітленого розуміння всіх речей, Отець – саме те розуміння, а Царство Небесне – це стан людського серця, а не те, що мусить настати на землі» (Ніцше, 1993, с. 368).

Ніцше не поділяє позиції Е. Ренана, Ісус – не герой, це скоріше культурні маркери, і він не геній, адже виступає за заперечення всякої боротьби, будь-яких войовничих настроїв, що стає інстинктом у Євангеліях.

Стороною він обходить і Д. Ф. Штрауса, який зосередився на критиці не так християнської релігії, як християнської догма-

тики, розгляді Євангелій як джерелі опису життя Спасителя. За Ісусом слід визнати лише ті його діяння і висловлювання, які очищені від усього надприродного й отримують підтвердження у різних авторів. Ніцше ж зазначає: «Мене не обходять суперечності “переказу”, це просто вчене неробство» (Ніцше, 1993, с. 360)

Однак філософ називає Ісуса «ідіотом», тобто людиною, яка перебуває у власному світі, не дотичному до реальності. Такого роду порівняння відсилає нас до однойменного роману Ф. Достоевського, а саме до образу князя Мишкіна.

Варто зауважити, що попри всі розбіжності описів образу Ісуса Христа, помітною є тенденція до його олюднення! Особливо це стосується праць Ренана та Ніцше, адже вони відмовляються від розуміння образу Спасителя з точки зору категорії «надприродного», тяжіють до досягнення Ісуса як породження історичного і географічного середовища, плоті від плоті свого народу та епохи.

Список посилань:

- Ніцше, Ф. (1993). *Так казав Заратустра; Жадання влади*. Київ: Основи.
- Хайдеггер, М. (2006). *Ницше и пустота*. Москва: Алгоритм, Эксмо.

Теорія онлайн структур – новий виклик для платонізму у філософії математики

Ярослав Петік

В останні роки розвивається так звана теорія онлайн структур в прикладній математиці (Bazhenov et al., 2019). По суті, це новий розвиток теорії обчислювальних структур та теорії алгоритмів. Ідея в основі цього розділу математики проста: алгебраїчна структура в розгляді, наприклад, граф, доступна не вся одразу, а частково. Ми маємо зробити певні висновки про структуру із тої частки матеріалу, що наявний, а також висунути певні твер-